

fredsbladet

Nyheter från Fredskommittén i Vännernas samfund, kväkarna

Våren 2021

Vapenskrammel, **V**åld, **V**ärnplikt, och **V**apenvägran: I detta nummer av *fredsbladet* har vi samlat ett litet antal röster med vars hjälp vi hoppas kunna ge några inblickar i hur olika människor kan förhålla sig till dessa "V". Vi ska också presentera lite fakta framför allt kring värnplikten och vapenvägran.

I grunden berör frågorna vi tar upp här oss alla. I Sverige gäller nämligen totalförsvarsplikt. Det innebär att alla medborgare mellan 16 och 70 år är antingen värnplikts-, civilplikts-, eller (vid höjd beredskap) allmän tjänstepliktskyldiga att efter förmåga ställa sig till statens förfogande om staten så kräver. Det kan gälla kris eller krig. (<https://lagen.nu/1994:1809>).

"The draft inspection"/ "mönstring".av Bosc d'Anjou Creative Commons

Låt oss föreslå följande definitioner som utgångspunkt för vår diskussion:

Vapenskrammel: Att hota med vapen. Exempel: Sveriges pågående militära upprustningsprojekt.

Våld: Det medel som staten genom sina ekonomiska prioriteringar främst satsar på för att lösa mellanstatliga konflikter eller för att hävda sina nationella intressen. Exempel: Sveriges nya av riksdagen i december 2020 godkända försvars- och säkerhetspolitiska inriktning.

Värnplikt: Unga mäns och kvinnors skyldighet att använda vapen om staten så beordrar.

Vapenvägran: Samma unga människors lagfästa rätt att säga "nej".

Om Sveriges nya försvars- och säkerhetspolitiska inriktning kan du lära dig mer genom att länka till [fredsbladet](https://www.kvakare.se/wp-content/uploads/2021/02/fredsbladet-vinter-2021.pdf) vintern 2020 – 2021 med temat: "Hur Sverige blev en krigsnation".
<https://www.kvakare.se/wp-content/uploads/2021/02/fredsbladet-vinter-2021.pdf>

Vi inleder vårt samtal kring de fyra "V:na" med två röster ur kväkarhistorien. Sedan får Försvarsmakten ordet, följt av två korta intervjuer med unga kvinnor. Slutligen får vi ta del av två korta berättelser av totalvägrare. Välkommen!

Ur kväkarhistorien

År 1660 mitt under rasande inbördeskrig i England deklarerade Margaret Fell (1614 – 1702), en av kväkarrörelsens grundare: " Med bestämdhet förkastar vi alla blodiga principer och handlingar, alla krig och alla strider och att kämpa med yttre vapen för vilket syfte det än må vara, eller under vilken förevändning som helst, och detta är vårt vittnesbörd till hela världen."

Här lades grunden för kväkarnas fredsvittnesbörd som i snart 370 år har kallat dem och även andra att vägra acceptera våld som konfliktlösningsmodell.

Låt oss nu hoppa fram till år 1923 och ge Elin Wägner (1882 – 1949) ordet. Det året skickades hon som

en fransk soldat bevakar koltransport, Bild sv.afflhistoria.com

observatör till Rhenlandet på uppdrag av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF). I januari hade detta tyska område ockuperats av franska och belgiska trupper. Kolleveranserna som ingick i det tyska krigsskadeståndet skulle säkerställas. Elin var ännu inte kväkare men hon reste tillsammans med den brittiska kväkaren Marion Fox. Efter hemkomsten samlade hon några berättelser från resan i boken "Från Seine, Rhen och Ruhr". Bokens första berättelsen heter "Ungdomar" och handlar om en afton i Frankrike då Elin satt i ett vardagsrum tillsammans med en grupp unga män och några av deras mödrar. Här ett kort utdrag: -

"Jag befann mig i en av de säkerligen ytterst få kretsar i Frankrike, där frågorna om den unga mannens ställningstagande till den obligatoriska värnplikten upptog tankarna och oroade själarna. Nu hade Ruhraktionen, som nyss påbörjats, gjort

den aktuell för flertalet av de närvarande unga männen, vilken nyligen avslutat sin militärtjänst. Det låg 1914 i luften dessa januaridagar. (...) Dessa ungdomar beredde sig på att situationen kunde glida över i ett krigstillstånd, och att de när som helst skulle erhålla kallelse att hålla sig beredda.

Fotogenlampan på flygeln kastade ner ljuset över de unga ansikten som voro mycket allvarsamma. Jag tror aldrig jag befunnit mig i en så lågmäld och fåmäld krets i Frankrike. Men genom denna

fåmældhet, ja genom tystnaden mellan orden framgick det snart att flertalet av dessa ungdomar, som sutto där på golvet med händerna knäppta om knäna, kommit till den övertygelsen att endast en väg för dem var den riktiga, den att vägra göra krigstjänst. Och den handlingen i Frankrike är ingen lek, den fordrar mer mod än att fatta resolutioner och skriva protestskrivelser. (...) För dem gällde det ingenting annat än att orka ta yttersta konsekvensen av sin övertygelse och göra det personliga offret. (...) Fast värnplikten inte är äldre än den är som institution har den blivit liksom självfallen. Ja, sedan barndomen betraktade man den såsom en högst förträfflig sak. Ena fadern hissade flaggan på sitt hus vid varje förlängning av värnplikten, som riksdagen beslöt. Ena brodern knotade visserligen ganska mycket men det var för tidsförlustens skull och besvärets skull, icke av andra orsaker.

Med då jag nu sitter här helt högtidlig till mods och lyssnar till de unga, då ser jag med en gång på ett helt annat sätt, med helt nya ögon på hela denna fråga. Jag ser det absurda i att alla unga män av vad åskådning de än må vara, vad läggning de än må äga, endast skulle ha att välja mellan fängelse och utövandet av en krigares yrke. I ett land som Frankrike, där sådant slaveri existerar, är det ju nonsens att tala om mänskliga rättigheter". (Albert Bonnier Förlag 1923)

Vill du veta mer om Elin Wägner? https://sv.wikipedia.org/wiki/Elin_W%C3%A4gner

Vår tid är nu

Personal från marinen under övningen Baltops, juni 2019. Foto: Per-Ola Mjömark/Försvarsmakten

Låt oss nu ge ordet till Försvarsmakten. Vi ställer frågan: **Hur ser ni på er uppgift?**

"Försvarsmaktens yttersta uppgift är att bevara landets frihet och skydda vår rätt att själva välja hur vi ska leva. Vi hjälper även andra nationer där det finns konflikter, bland annat för att öka Sveriges egen säkerhet.

För att bygga ett starkare försvar övar vi, ofta och mycket, såväl själva som med andra myndigheter och länder. I den snabba, komplexa och säkerhetspolitiskt svåröversäglbara värld vi befinner oss i behöver vi utvecklas för att upprätthålla rätt förmåga, hela tiden. Vi planerar och övar för det vi vet krävs imorgon och anpassar oss till den utveckling vi inte kunnat förutse.

Därför genomförs övningar och insatser dygnet runt, året runt – på marken, i luften, till sjöss och på nätet. Så att vi kan möta varje hot och klara varje utmaning.

I vår uppgift ingår också att stärka och skydda kritiska samhällsfunktioner och stå bättre rustade för att klara kriser och naturkatastrofer. Och i förlängningen upprätthålla förutsättningar för en stabil vardag för dig som bor i Sverige.

Försvarsmakten får sitt uppdrag av regeringen, som också avgör hur mycket pengar vi har till förfogande. Uppdraget går i stort ut på att med militära medel försvara Sverige och främja samhällets säkerhet genom att:

- Vara tillgängliga och beredda i fred för att snabbt kunna inta höjd beredskap
- Skydda Sveriges handlingsfrihet inför politisk, militär eller annan påtryckning. Och försvara Sverige mot incidenter och ett väpnat angrepp.
- Öka vår egen säkerhet genom att delta i insatser här i Sverige, i närområdet och utomlands
- Upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet
- I överensstämmelse med internationell rätt försvara våra nationella rättigheter och intressen i områden också utanför Sverige.”

<https://www.forsvarsmakten.se/sv/om-forsvarsmakten/darfor-finns-forsvarsmakten/>

Foto: Hampus Hagstedt/Försvarsmakten

Kommentar: Det är viktigt att notera att begreppet "försvara Sverige" har vidgats. Det gäller inte längre att enbart skydda nationen från angrepp. Numera inkluderar det att "i överensstämmelse med internationell rätt försvara våra nationella rättigheter och intressen i områden också utanför Sverige" och att "delta i insatser här i Sverige, i närområdet och utomlands".

Enligt försvarsbeslutet 2021 - 2025 ska krigsorganisationen växa från dagens 60 000 till 90 000 personer år 2030. Antalet värnpliktiga utökas till 8 000 per år under försvarsbeslutsperioden. Vilka ska då stå för denna utökning? Jo, unga människor mellan 19 och 27 år. **Fredsbladets** redaktion var nyfiken på vad dessa unga människor kunde ha för uppfattning om den militära roll staten har tilldelat dem. Vi lyckades få intervjua tre unga kvinnor -- Alma, Matilda och Emelie. Alma och Matilda är 19 respektive 18 år gamla. I föl fick de svara på frågorna i det mönstringsunderlag (beredskapsunderlag) som enligt lagen alla 17-åriga svenska medborgare måste fylla i. Rekruteringsmyndigheten granskar svaren och väljer sedan ut ett antal ungdomar som kallas till mönstring. Emelie (21) blev inte kallad men sökte senare som frivillig. I dag gör hon "lumpen".

Bildtext: "Under veckan (v 26) får alla 18-åringar som under våren lämnat uppgifter till beredskapsunderlaget veta om de ska mönstra eller inte. 85 000 ungdomar har svarat på frågorna och av dem kommer drygt 6 000 – varav 1 500 kvinnor - få besked om att de ska kallas till mönstring." Bilden fanns i en artikel publicerad 26 juni 2017 av Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Bildens ursprung ej angivet.
<https://news.cision.com/se/rekryteringsmyndigheten/r/totalforsvarets-rekryteringsmyndighet-kallar-6-000-ungdomar-till-monstring.c2295280yteringsmyndighet>

Intervju med Alma och Matilda

Du fick fylla i ett formulär från Plikt- och prövningsverket under det år du fyllde 18 år. Vad fick du för förklaring till varför du skulle fylla i det?

M. Jag kommer inte riktigt ihåg vad det stod men om man inte gjorde det så fick man böter, typ.

Fick ni reda på vad som var syftet bakom formuläret?

M. Vi reflekterade inte så mycket över det eftersom alla fick. Det var ingenting man i frågesatte på det sättet.

A. Tänkte att det bara var en grej som ingick när man blev myndig.

Hur kändes det när du satte dig för att svara?

M. Jag var livrädd. Jag ville göra allt för att inte ... det var det värsta som kunde hända mig, typ, att bli antagen. Jag tyckte det var läskigt. Jag ville inte trycka fel grejor.

Vad hade varit "en fel grej"?

M. Sista frågan är "Vill du göra det [värnplikten]" och svaren var: "Nej, jag vill inte", "För mig spelar det ingen roll" eller något så där eller "Ja, jag vill" och jag var jätterädd att trycka fel för att jag absolut inte ville.

A. Jag var kanske inte så orolig som M. för att komma med. Jag vet att de som rekryterar bara tar dom som är alerta och friska. Och att du inte kommer med om du har någon sjukdom eller så. Det fanns olika svarsalternativ och jag tryckte alltid på det sämsta så att jag inte skulle bli antagen. Jag tror jag var oroligare när jag var yngre, typ femton, när man hörde att det skulle bli allmän värnplikt, att när man blev 18 skulle man tvingas att bli militär, typ.

Vad fick du sedan för besked från rekryteringsmyndigheten?

M. Vi kallades inte till mönstring. Jag började gråta, jag var så glad. Jag var så himla rädd. Man tyckte synd om dom som valdes ut.

Vad innebär det egentligen att göra värnplikten?

A. Om det blir krig så måste du ställa upp att vara med i det militära.

M. Man vill försvara sig och då vill man ha folk som har gått igenom [värnplikten] och är redo, liksom.

A. Kolla, jag fattar syftet med att någon måste göra det. Nu fungerar inte världen så här, inte alls, men man borde inte gå i krig alls. Man borde lösa saker verbalt och inte gå och döda nån. Det är något jag aldrig kommer att förstå mig på varför man måste skjuta ihjäl en människa för att lösa en konflikt. Men jag fattar syftet med det. Det är ju historien, liksom. Du försvarar dig. Så har det alltid varit. Man har alltid haft olika krig och konflikter och allt ska försvaras med våld. Så är det nu.

M. Det är så världen är uppbyggd. Det är klart att vi tycker att krig löser ingenting eller våld löser ingenting. Men är det någon som kommer och invaderar vårt land måste vi försvara oss. Det är det enda vi kan göra, liksom. Men ... ah ... det är så svårt. Det är så himla svårt.

Alla medborgare i Sverige mellan 16 och 70 har totalförsvarsplikt. Vet du vad det innebär?

M. och A. Nej, ingen aning.

Det innebär att enligt lagen kan alla i de där åldrarna tvingas att ställa upp på staten om staten så kräver. Staten har den rätten. Vad säger du om det?

M. Läskigt

A. Det bryter mot demokrati och mänskliga rättigheter och människans fria vilja, liksom.

M. Alla mänskliga rättigheter går det emot.

Om nu staten skulle säga att du måste göra värnplikt, hur skulle du göra? Du har tre möjligheter: Att lära dig att bli soldat och vara beredd att kriga, att vägra bära vapen och i stället göra någon vapenfri samhällstjänst, eller totalvägra, det vill säga vägra överhuvudtaget att medverka i krigsförberedelser.

M. Jag är nog med det tredje där. Om det bara handlar om några månader för ... om det är nåt man ska hamna i fängelse för är det absolut det. Eller vad säger du A.?

A. Jag hade lätt valt det. Du blir inte dödad. Du har rutiner, Du har säkert dina vänner där också.

M. Ja, jag tror att de är många som hade gjort så.

Men varför säger ni nej? Vilka är era bevekelsegrunder? Varför ställer ni inte upp?

A. För att jag hellre tillbringar mitt liv i ett fängelse än att skjuta och döda folk, typ.

M. Ja. Det har bara. liksom ... det har alltså med samvete ... med samvete ... jag hade inte kunnat "supporta" det på det sättet. Alternativ två kunde man vapenvägra, liksom ... säga att jag vill inte använda vapen eller göra någonting annat, men det känns ändå ... (A. Du är ändå i krig) ... ja man är ändå där. Då är det hellre att man står upp för de mänskliga rättigheterna. Det går emot det man säger om man gör det. Det är inte rätt sätt att hantera en situation.

Så om fienden står med bössan och kliver in i Sverige så totalvägrar ni i alla fall?

M. Ja! A. Ja! (Alma och Matilda valde att medverka anonymt.)

Systemet med vapenfri samhällstjänst har inte hunnit återuppbyggas sedan den obligatoriska värnplikten återinfördes, så ingen blir kallad till civilförsvarstjänstgöring förrän troligen år 2023.

Den allmänna värnplikten har funnits i Sverige sedan 1901. Mellan 2010 och 2017 blev den "vilande." I stället satsade staten på rekrytering på frivillig basis. 2017 återinfördes dock den obligatoriska värnplikten på grund av "det försämrade säkerhetsläget" och därför att för få sökte sig till det militära. Samma år införde Sverige, som en av endast fem stater i världen, obligatorisk värnplikt även för kvinnor. De övriga är Israel, Eritrea, Mocambique och Norge. Hur går det till i praktiken när Försvarsmakten kallar ungdomar till pliktjänstgöringen som, enligt försvaret självt, är "omfattande och kan påverka hela ditt liv"? Se gärna följande länk, riktad till ungdomar, där Försvaret förklarar rutinerna och villkoren:

<https://plikverket.se/totalforsvarsplikten/om-totalforsvarsplikten>

Intervju med Emelie

Emelie har nu gjort "det militära" i sju månader. Om två månader (juni 2021) "muckar" hon. Hon är med i en sjukvårdspluton.

Varför ville du göra lumpen?

Det var mest för att jag inte riktigt visste vad jag skulle göra efter studenten. Och då tänkte jag: vad vill jag göra med mitt liv och vad vill jag göra för att utveckla mig själv ... och så har jag flera kompisar som har gjort eller gör militären men framför allt ville jag se vad jag klarar av. Jag hade hört att man utvecklas jättemycket som människa.

Du har sökt frivilligt. Är det någon skillnad mellan er som söker frivilligt och de som tas in via mönstringen?

Det är ganska många som är här frivilligt men majoriteten har blivit kallade och det är många som inte ville vara där. Vid mönstringen har de sagt att det går bra att göra lumpen men sen har de inte haft motivationen som vi som sökt frivilligt har. Det är en stor skillnad. De som togs med hade inte riktigt tänkt igenom det som vi andra har gjort ... men nu är det bra. De flesta ångrar inte att de gjort det men om de fick göra om det tror jag att flera valt att hoppa av.

Har det blivit som du tänkt dig – att göra det militära?

Båda ja och nej. Jag har utvecklats och träffat så många nya vänner ... men jag underskattade lumpen. Det har varit tuftt. Många gånger har jag gråtit och tänkt varför har jag gjort det här. Jag tänkte att jag skulle hålla på med att lära mig sjukvård i sex månader men vi är här för att lära oss att vara soldater också ... Men i stort så är det som jag hade tänkt mig.

Har det varit svårt att vara tjej och göra lumpen?

Nej, det tycker jag inte - ändå. Det är vissa saker som att kläderna är anpassade för killarnas kropp... Det är det största problemet och sen måste alla tjejer och killar göra likadant - att bära, marschera. Men man jobbar i grupp och om en tjej inte klarar av att bära 30 kg i två timmar så kan man dela upp packningen. Då jobbar man som ett lag. Annars är det inte så stor skillnad tycker jag ... Vi bor tillsammans tjejer och killar. Det fungerar bra.

Kan du tänka dig en situation där du skulle vägra lyda order?

Båda ja och nej. Kan inte tänka mig en situation där mina befäl har anledning till att jag ska säga emot. Om det nu är så att mina befäl säger åt mig att ... jag vet inte, jag kommer inte på riktigt ... då är det klart att man kan säga nej. Man kan fortfarande - fast vi är där och ska lyda order - så kan man diskutera varför vi ska göra saker. I början var det mycket order, "gör som vi säger", men ju längre man är där kan man diskutera med befälen varför man gör saker, men, absolut, tycker jag att någonting är orättvist och jag inte står bakom det kommer jag inte att göra det och då kommer jag att säga det och då kan jag vägra lyda order.

Du säger att om det är orättvist så gör du det inte. Men är det rättvist att döda en annan människa?

Om det är så att kriget kommer då är det andra förhållanden också. Nu i värnplikten kan vi diskutera liksom, men när kriget kommer, om dom ska säga att jag ska skjuta nån då, ja, då måste jag lyda order. Men det också så varför ... jag tror att det är mycket ... ah ... det beror helt och hållit på. I kriget är det ju annorlunda.

Du har sagt ett par gånger "när kriget kommer". Man skulle ju kunna säga "om kriget kommer".

Det är sant. I försvarsmakten säger man "när kriget kommer". Jag tror att det är mycket i huvudet, att det sitter i. De säger "när kriget kommer ska ni göra så här" i stället för "om kriget kommer". Vi ska vara beredda på att kriget kommer att komma.

Tror du att kriget kommer?

Jag hoppas att kriget inte kommer. Jag vill tro att det inte kommer. Nej, jag ... jag tror inte att kriget kommer.

Berätta! Varför har vi ett försvar?

För att skydda Sverige.

Vilka råd skulle du ge andra ungdomar om hur de ska förhålla sig till lumpen?

Mitt råd är - om du får chansen - och funderar på att göra lumpen, så tycker jag absolut att du ska göra lumpen. Det är en utveckling i dig själv. Du lär dig mycket både om dig själv och utbildningen och träffar vänner för livet. Det beror på vad ditt mål är men jag tycker absolut - om man vill göra lumpen, absolut. Jag gör det för min utveckling

En soldat. Foto: Jimmy Croona/Försvarsmakten. Emelie valde att medverka anonymt.

”Att vägra ta på sig mördarkappan”

Uttalandet ovan tillskrivs Rickard Almskoug (1887 - 1909) som var den första svensk som vägrade bära vapen av etiska eller politiska skäl. Den första dokumenterade vapenvägraren var dock Olof Hansson från Broby i Skåne. År 1863 vägrade han militärtjänstgöring av religiösa skäl. Tack vare Svenska freds och skiljedomsföreningen infördes 1920 en lag om rätten att vägra bära vapen. I dag finns den rätten omnämnd i allt informationsmaterial som blivande totalförsvarspliktiga får sig till handa. Har man väl genomtänkta bevekelsegrunder kan man slippa delta i det militära försvaret. Man kan dock inte slippa totalförsvarsplikten. Tackar man nej till det militära försvaret måste man delta i det civila försvaret, det vill säga göra vapenfri tjänst. Tackar man nej även till detta bryter man mot totalförsvarslagen. Man är totalvägrare och kan få böter eller fängelse i upp till 4 månader.

Här kan du läsa Svenska Freds- och skiljedomsföreningens mycket informativa länk: **”Frågor och svar om värnplikt”** <https://www.svenskafreds.se/upptack/forsvars-och-sakerhetspolitik/fragor-och-svar-om-varnplikt/>. Där får du en tydlig förklaring till vad värnplikt, vapenfri tjänst och totalvägran kan innebära.

Vi ger nu ordet till Håkan Karlsson som vägrade göra både militärtjänsten och civiltjänsten.

Håkan var totalvägrare.

”Efter mönstringen i Kristianstad ansökte jag om vapenfri tjänst. Det som stod i lagen var att man har rätt att få vapenfri tjänst om man har en tillräckligt stark övertygelse mot att döda andra människor. Jag blev skickad till en psykolog som ställde hypotetiska frågor. De var utformade så att man visste på förhand vad det skulle handla om. Antingen dödar du en soldat eller dödar han din familj? Vad tycker du är mest rätt?”

I Sverige i början av 1980 talet blev jag inkallad för att tjänstgöra vid I-11 i Växjö. Jag förklarade redan första dagen att jag inte tänker fullfölja och blev efter en kort intervju hemskickad. I Växjö tingsrätt blev jag sedan dömd till två månaders fängelse.

Jag satt av mitt straff på Singeshults öppna anstalt. De andra fångarna var i huvudsak av två kategorier. De som satt för rattfylleri och de som satt för misshandel. Rattfylleristerna fick ett särskilt kännbart straff ... Många var rädda för de som satt för misshandel. Det var de stora grupperna men andra straff som förekom var mindre knarkbrott, förskingring, hot och stölder.

En vapenvägrare i Uppsala 1968. Digitalamuseum.

Jag arbetade i kostallet och drog ut kalvar på nätterna och gjorde alla sysslor en mjölkbonde har att sköta. Mina skäl att söka vapenfri tjänst var främst en motvilja att överlämna mitt personliga ansvar till en militär ledning och på så vis kunna bli tvingad att döda andra människor. Dessutom var jag övertygad om att ickevåldsmetoder är effektivare än våld om man vill försvara sin frihet och skapa rättvisa i världen.”

Ulf Norenus har också varit totalvägrare. Under sin fängelsevistelse lärde han sig ett och annat!

Hur jag lärde mig att inte döma hunden efter håren.

Härlandafängelset 1984. Som fånge förlorar man många rättigheter. En som återstod mig var rätten till en timmes promenad varje dag. Den värnade jag. Varje dag sprang jag tio varv åt ena hållet och tio varv åt andra hållet på den väl tilltagna rastgården. Samt gjorde lite gymnastik.

Det var en söndag i november. Regndiset hängde som vanligt lågt över Göteborg. Vid lunchen frågade personalen om det var någon som ville gå ut. Det var det inte. Utom jag.

Det krävdes två man för att vakta mig. Jag vet inte om det var rutin eller om det var för att jag ansågs utgöra ett hot mot rikets säkerhet. De båda vakterna samlades under det minimala tak som gav åtminstone något skydd mot regnet.

Den ene av dem kände jag väl igen. Han jobbade visserligen inte på min avdelning, men hans utseende var omisskännligt; kortvuxen, kort mörkt hår, lugg, liten mustasch. Med andra ord: Han såg ut precis som Adolf Hitler!

Hans uppenbarelse var som en bekräftelse på vad jag redan visste: Alla "plitar" är fascister!

Den andre som vaktade under det lilla taket kände jag inte igen. Det var en lång, vältränad man i yngre medelåldern. Han hade långt, ljust lockigt, hår. Han liknade en ung Tommy Nilsson, den populära sångaren.

När jag sprungit mina varv i duggregnet försökte även jag klämma in mig under det lilla taket, medan jag pustade ut. Vi kom i samtal. Jag minns inte hur vi kom in på den förbjudna frågan: Vad sitter du inne för? Jag sa "värnpliktsvägran".

Då fullkomligt exploderade Nilsson-kopian:

-Det ska jag bara säga dig, att jag jobbar bara extra här på söndagarna. Annars utbildar jag mig till officer i Uddevalla. Och såna som du, ni borde ha mycket hårdare straff! Eller hur?

Han vänder sig till sin kollega, Hitler-kopian, för att få medhåll. Denne svarar då:

-Nej det tycker jag inte, jag tycker dom borde få medalj i stället!

Ulf Norenus

Vi ger sista ordet till miljö- och fredsaktivisten Elin Wägner.

"En vapenkunnig människa behöver inte öva sig i mod, klokhet, aktpågivenhet och godhet på samma sätt som den vapenlösa." bild:elfolket.eu

fredsbladet ges ut av Fredskommittén i Vännernas samfund, kväkarna. I tidningen försöker vi ge korta inblickar i hur kväkarnas fredsvittnesbörd av tidigare kväkare har uttryckts i praktiken – i enskilda kväkares liv. Vi tror att detta kan hjälpa oss att i den värld som är vår hitta sätt att föra fredsarbetet vidare. Framför allt vill tidningen försöka sprida kunskap om frågor som berör oss och vår tid. Kunskap är den jordmån ur vilken handlingens blommor växer.

Skicka gärna länken till detta nummer av *fredsbladet* vidare till vänner och bekanta! Låt oss skapa ringar på vattnet för vår framtids skull!

Vi välkomnar kommentarer och förslag! Skriv till: fredsbladet@kvakare.se

Tidigare nummer av *fredsbladet* hittar du på <https://www.kvakare.se/fredskommitten/>

Ta kontakt med *fredsbladet* om du vill bli uppsatt på vår mejllista eller om du inte önskar att få flera meddelande om tidningen

